

К.п.н. Гриньова Я.Г.

Харківський національний аграрний університет, Україна

Упровадження органічного аграрного виробництва: нормативно-правове регулювання

Органічні продукти та їх виробництво – це практика чистого виробництва здорових продуктів харчування. Органічне аграрне виробництво полягає у мінімальному обробітку ґрунту і повній відмові від застосування ГМО, отрутохімікатів та мінеральних добрив. За умов ведення органічного господарства підсилюються відновлювальні властивості ґрунту, нормалізується робота живих організмів, відбувається відновлення гумусу, і як результат – збільшення урожайності сільськогосподарських культур та підвищення якості зерна.

Слушним є те, що в Україні на державному рівні зроблено перші кроки щодо підтримки й розвитку органічного виробництва так 10.07.18 був прийнятий Закон «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції». Цей Закон визначає основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції, засади правового регулювання органічного виробництва, обігу органічної продукції та функціонування ринку органічної продукції, правові основи діяльності центральних органів виконавчої влади, суб'єктів ринку органічної продукції та напрями державної політики у зазначених сферах. Саме розділ V означеного Закону визначає загальні вимоги до органічного виробництва (ст.14), конкретні вимоги які пред'являються до виробників органічних харчових продуктів (ст. 15), вимоги до виробництва органічних кормів (ст.17), вимоги до органічного рослинництва, тваринництва,

грибівництва, виноробства аквакультур (ст. 16,18,19, 21,22). Також Закон визначає вимоги до Переліку речовин (інгредієнтів, компонентів), що дозволяється використовувати у процесі органічного виробництва та які дозволені до використання у гранично допустимих кількостях [1].

Кабінет Міністрів України веде роботу над упровадженням основних положень означеного Закону й над проектами, які більш детально визначають порядок органічного виробництва та обігу органічної продукції; правила сертифікації органічного виробництва та/або обігу органічної продукції; порядок ведення Реєстру операторів, Реєстру органів сертифікації та Реєстру органічного насіння і садивного матеріалу та ін. Не дивлячись на те, що Закон введений в дію 02.08.2019 році, за даними Мінагрополітики вже у 2017 році загальна площа сільськогосподарських земель з органічним статусом та перехідного періоду складала близько 289 тис. га (0,7 % від загальної площі земель сільськогосподарського призначення України). При цьому нараховувалось 504 операторів органічного ринку. Найбільше операторів органічного ринку нараховується у Київській, Херсонській, Вінницькій, Одеській, Житомирській та Харківській областях. У Харківській області у 2017 році органічним виробництвом займались сертифіковані сільськогосподарські підприємства, які мають підтверджений статус «органічне господарство». Наприклад, такі як: - Липкуватівський аграрний коледж (Нововодолазький р-н), директор – Таркан Микола Петрович, сертифіковано 275 га, займається вирощуванням гречки, проса, гірчиці; - ФГ «Київська Русь» (Первомайський р-н), директор – Бродіштян Ірина Володимирівна, сертифікована площа – 320 га, займається вирощуванням озимої пшениці, жита, проса, насіння пшениці озимої; – ТОВ «Маковія» (Первомайський р-н), директор – Божков Андрій Анатолійович, сертифікована площа – 240 га, займається вирощуванням коноплі; – Інститут овочівництва і баштанництва НААН (Харківський р-н), директор – Могильна Олена Миколаївна, сертифікована площа – 2,5 га, займаються вирощуванням овочів.

Методично-консультативну підтримку, у Харківській області, органічних господарств здійснює Національний науковий центр «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського». Також, інститут розробляє сівозміни, системи удобрення та захисту рослин відповідно до Стандартів IFOAM; проводить дослідження ґрунтів, вод та рослин на вміст забруднюючих речовин; організує навчання працівників господарств основам органічного виробництва. Відповідальним виконавцем є Шедей Лариса Олександрівна – кандидат сільськогосподарських наук, провідний співробітник відділу агрохімії Національного наукового центру «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського» [2, 3].

Отже, упровадження органічного сільського господарства дозволить уникнути забруднення навколишнього природного середовища (ґрунт, вода, повітря, рослини, тварини, людина та інші мікроорганізми) шкідливими хімічними речовинами (пестициди й агрохімікати) й унеможливить або зменшить надходження важких металів у довкілля.

Література:

1. Закон України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2496-19>
2. В. Л. Самохвалова, А. О. Христенко, Л. О. Шедей, П. А. Самохвалова, О. В. Карацюба. Прогнозування родючості ґрунтів за їх макроелементним станом. *Gruntoznavstvo*. - 2017. - Vol. 18, no. 3-4. - С. 5-20. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/grunt_2017_18_3-4_3
3. О. Є. Найдьонова, Л. О. Шедей, О. П. Сябрук, Р. В. Акімова, В. Б. Гвоздик. Застосування мікробного препарату поліміксобактерину за вирощування соняшника в органічному землеробстві. *Агрохімія і ґрунтознавство*. 2015. Вип. 83. С. 31-35. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/agrohimigrn_2015_83_6